

JUSTITSMINISTERIET

Lovafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 11. juli 2012
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Stephan Andreas Dam-
gaard
Sagsnr.: 2012-732-0010
Dok.: 479142

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 1 vedrørende forslag til folketingsbeslutning om skærpet straf for medvirken ved straffelovsovertrædelser (B 55), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 22. maj 2012. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Peter Skaarup (DF).

Morten Bødskov

/

Ketilbjørn Hertz

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 1 vedrørende forslag til folketingsbeslutning om skærpet straf for medvirken ved straffelovsovertrædelser (B 55) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren redegøre nærmere for forskellene mellem dansk retspraksis vedrørende medvirken, herunder især medvirken til drab, og den 'felony murder rule', der bl.a. findes i den såkaldte common law retstradition, herunder om muligt redegøre for eventuelle væsentlige forskelle i den praksis, der er for anvendelsen af 'felony murder' reglen i hhv. USA, Canada, Storbritannien og Den Irske Republik? Vil ministeren i forlængelse heraf redegøre for om ministeren vil arbejde for at indføre en tilsvarende regel i dansk strafferet og hvad dette vurderes at kræve?”

Svar:

1. Justitsministeriet har til brug for besvarelsen anmodet Udenrigsministeriet om at indhente de ønskede oplysninger fra de lande, der omtales i spørgsmålet.

Den danske ambassade i Washington har i den forbindelse bl.a. oplyst følgende om retsstillingen i USA:

”I spørgsmålet om medvirken sondres der først og fremmest mellem en *principal* og en *accessory*. Sondringen er ikke altid let af drage og vil som regel afhænge af, hvor aktiv den pågældendes medvirken til forbrydelsen har været.

(...)

Per august 2008 havde 46 stater en **felony murder**-regel; i 24 af disse stater kan domfældelse føre til dødsstraf (strafudmålingen for en bestemt forbrydelse skal dog altid ses i sammenhæng med den 8. forfatningsændrings forbud mod ”cruel and unusual punishment”). I forhold til spørgsmålet om felony murder er det vigtigt at forstå, at reglen i princippet ikke har noget med medvirken at gøre. Ligesom ved andre typer af kriminalitet er der dog ikke noget i vejen for, at en *accessory* kan dømmes for felony murder. Historisk har felony murder-reglen udvidet de situationer, hvor en person kan dømmes for drab i to tilfælde: 1) hvor en person – i et tilfælde hvor der ikke er forsæt til drab – bliver slået ihjel i forbindelse med udøvelsen af visse forbrydelser, se nedenfor; og 2) en person kan retsforfølges for alle de drab, der måtte ske i forbindelse med udøvelsen af en forbrydelse, til trods for at det nødvendige drabsforsæt udelukkende forelå i forhold til én af de dræbte personer.

Felony murder-reglen er dog underlagt en lang række begrænsninger. For det første skal den underlæggende forbrydelse være en *felony*. Det betyder, at der skal være tale om en forbrydelse, som vil medføre mere end 1 års fængsel. For det andet skal der være tale om personfarlig kriminalitet. I Maryland betyder det eksempelvis, at der kun er 7 underliggende forbrydelser, herunder voldtægt, røveri og kidnapning, der kan udløse en anklage (og domfældelse) for felony murder. For det tredje er det et krav, at den oprindelige forbrydelse (felony) er uafhængig af det efterfølgende drab. Eksempelvis kan "assault," selvom det måtte medføre ofrets død ikke udløse strafforfølgelse for felony murder, da assault (i nogle stater sondres der mellem assault og battery) er en del af selve homicide-definitionen. (I visse stater kan "aggravated assault" dog føre til, at den tiltalte særskilt kan dømmes for felony murder.). For det fjerde er det – jf. den ovenstående diskussion af medvirken – vigtigt at understrege, at en person alene kan dømmes for felony murder, hvis den pågældendes medvirken i sig selv klassificeres som en felony. En *accessory*, der bidrager til en forbrydelse, hvor hovedmanden bliver tiltalt for eller dømt for felony murder, kan således ikke tiltales for felony murder, hvis den pågældendes bidrag til forbrydelsen "alene" var en *misdemeanor*. Dette proportionalitetsprincip følger af forfatningens 8. tilføjelse, jf. ovenfor. Endelig finder felony murder-bestemmelsen ikke anvendelse, hvis den relevante felony begås efter drabet."

2. Den danske ambassade i Ottawa har indhentet oplysninger fra det canadiske justitsministerium. Det canadiske justitsministerium har i den forbindelse angivet, at ministeriet ved "felony murder rule" forstår en henvisning til regler, hvorefter ansvaret for drab er udvidet på én af to følgende måder:

"(1) the rule allows a person to be convicted of murder for deaths that occur while the person is committing another serious crime, even where the person did not intend to kill the person who died; and (2) the rule allows a person to be convicted of murder where their co-perpetrator of the felony kills someone."

Når det gælder anvendelsen af "felony murder rule" i canadisk ret, opsummerer det canadiske justitsministerium retsstillingen på følgende måde:

"In summary, there remain in the Criminal Code statutory provisions that provide for various forms of the felony murder rule, but the Supreme Court of Canada has held such provisions to be unconstitutional. A murder conviction can only lie where there is proof beyond a reasonable doubt of the intent required for that offence, due to the stigma and penalty associated with it."

3. Den danske ambassade i London har bl.a. oplyst, at UK formelt ophævede princippet om ”felony murder” for England and Wales’ vedkommende ved *The Homicide Act 1957* og for Nordirlands vedkommende ved *The Criminal Justice Act 1966*. Princippet har, så vidt det er ambassaden bekendt, aldrig været anvendt efter skotsk lov. Ambassaden har dog tilføjet, at det britiske justitsministerium oplyser, at princippet om ”felony murder” fortsat anvendes i en eller anden udformning, idet dødsfald, hvor den pågældende lovovertræders hensigt er at påføre alvorlig legemsskade (”*grievous bodily harm*”), også kan bedømmes som drab.

4. Den danske ambassade i Dublin har indhentet oplysninger fra det irske justitsministerium og oplyser i den forbindelse bl.a., at ”felony murder rule” blev afskaffet i Irland med vedtagelsen af bestemmelsen i Section 4 i *Criminal Justice Act 1964*. Ambassaden har oplyst, at den nævnte bestemmelse i dag har følgende ordlyd:

“4. (1) Where a person kills another unlawfully the killing shall not be murder unless the accused person intended to kill, or cause serious injury to, some person, whether the person actually killed or not.

(2) The accused person shall be presumed to have intended the natural and probable consequences of his conduct; but this presumption may be rebutted.”

5. Det følger af den danske straffelovs § 23, at en straffebestemmelse omfatter alle, der ved tilskyndelse, råd eller dåd har medvirket til den pågældende lovovertrædelse.

Som jeg nærmere redegjorde for under 1. behandlingen af beslutningsforslaget den 15. maj 2012, forudsætter ansvar for medvirken bl.a., at den pågældende person har den fornødne subjektive tilregnelser. For en overtrædelse af straffeloven er udgangspunktet, at overtrædelsen kun er strafbar, hvis den er begået forsætligt, jf. straffelovens § 19. En person handler f.eks. forsætligt, hvis den pågældende affyrer en pistol med den hensigt at dræbe en anden person.

Når det gælder overtrædelser af straffeloven, som begås, mens flere personer er til stede samtidig, er det – som jeg også redegjorde for under 1. behandlingen af beslutningsforslaget – allerede i dag muligt at idømme strafansvar for alle personer i den pågældende gruppe.

Hvis det således kan lægges til grund, at den strafbare handling lå inden for rammerne af, hvad personerne i gruppen på forhånd havde aftalt eller

var indforstået med, så vil samtlige personer i gruppen kunne straffes for handlingen. Det gælder også, selv om det ikke kan bevises, hvem af de tilstedeværende personer der begik handlingen.

Hvis situationen imidlertid udvikler sig ved, at én af gruppens deltagere pludselig gør noget uforudsigeligt og uventet, så vil de øvrige gruppedeltagere derimod som regel ikke kunne dømmes for denne del, da de ikke måtte forudse, at situationen ville udvikle sig på den måde. De øvrige gruppedeltagere vil almindeligvis ikke have forsæt til denne uforudsete del, og kun den egentlige gerningsmand vil derfor kunne straffes for dette forhold.

Efter min opfattelse ville indførelsen af et princip om ”felony murder” – sådan som det er beskrevet i de ovenfor omtalte bidrag – i relation til de danske regler om medvirken indebære en fravigelse af kravet om subjektiv tilregnelser som forudsætning for ansvar for medvirken.

Som jeg i den forbindelse redegjorde for under 1. behandlingen af beslutningsforslaget, er det et grundlæggende princip i dansk strafferetspleje, at man er uskyldig, indtil det modsatte er bevist, og at det er anklagemyndighedens opgave at bevise den tiltaltes skyld ud over enhver rimelig tvivl.

Jeg finder ikke grundlag for at fravige dette princip på en sådan måde, at det skal være muligt at straffe personer, der er til stede, når en forbrydelse begås, uden krav om et minimum af deltagelse. Som jeg således gav udtryk for under 1. behandlingen, vil en sådan udvidelse af medvirkensreglerne betyde, at personer, der blot har været det forkerte sted på det forkerte tidspunkt, vil kunne dømmes for en forbrydelse, som de ingen andel har i.